

Vuurwerkcramp 13 mei 2000 tot 15:00 uur.

Meest waarschijnlijk scenario: bedrijfsongeval

De meeste aangestoken branden vinden meestal tussen 22.00 uur en 4.00 in de ochtend plaats.

Factoren zijn: minder sociale controle, donker, doelgerichtheid, specifieke gebouwen.

De brand bij Fireworks vond plaats op klaarlichte dag in een woonwijk, dus trok veel bekijks. Een bedrijfsongeval ligt dan ook veel meer voor de hand.

Voorafgaand aan de eerste melding van de brand rond 15.00 uur hebben overburen stokken van vuurpijlen verzameld die even daarvoor vanaf het terrein van SE Fireworks ontstoken waren. Er zijn tientallen verklaringen over eerder vuurwerk. Ook is duidelijk te zien op de foto's van Van Willigen dat er een lanceerbuis voor shells voor de werkbunker ligt. Dit kan alleen door mensen met kennis en sleutels van de bewaarplaatsen van het terrein, worden afgestoken. Er moet namelijk een shell in bijpassende maatvoering bij de afmeting van de lanceerbuis worden gepakt en in de lanceerbuis worden ingebracht. Meerdere getuigen spreken over het gecontroleerd afsteken hiervan rond 14:30 uur.

Vanwege de inhoud van de bewaarplaatsen zijn deze voorzien van zeer degelijke sloten. Vanwege het moment (midden op de dag) in combinatie met de aanwezigheid van dergelijke sloten op de bewaarplaatsen, en het afgestoken vuurwerk doet vermoeden dat personeel van SE Fireworks aanwezig was. Zij hebben immers een sleutel en er zijn geen sporen van braak aangetroffen bij aankomst van de hulpdiensten. Loods G was, zo constateerde de brandweer bij aankomst, niet afgesloten. Deze kan alleen worden geopend met een sleutel.

2010

Tijdens het onderzoek dat Rob Vorkink en Frans Strikker in 2010 doen ten behoeve van de docu voor RTV Oost wordt besloten een bezoek aan Jeanette Schippers te brengen. Reden hiervoor is dat Jeannette gebrouilleerd is met haar familie en mede om die reden mogelijk openheid van zaken wil geven.

Rob en Frans dragen apparatuur en nemen het gesprek in het geheim op.

Op 12 mei 2000 viert Willie Pater zijn verjaardag en de aanwezigen bespreken wat er de volgende dag moet gebeuren. Aanwezig hierbij zijn o.a; gebroeders de Jong, Willy Pater, Marion Schippers en klusjesman Hennie Kloppenburg, Jeanette Schippers, partner en kinderen.

Jeanette is in 2010 erg openhartig en vertelt wie er aanwezig waren op het terrein van SE Fireworks en waarom. Er moet een tekstbord gemaakt worden voor een feest. Rudi Bakker heeft al eerder op vrijdag 12 mei een tekstbord met "Henk 70" gemaakt van 'ijsfonteinen' (afmeting +/-225cm lang en 50 cm hoog), dit lag klaar in de werkbunker. Bij aankomst van de brandweer op het terrein stond onder andere de werkbunker in brand.

Omdat Henk op 9 mei 2000 ook 25 jaar getrouwd was moest er zaterdag 13 mei ook nog een bord worden gemaakt met de tekst "25 jaar". (afmeting 80 cm lang en 25 cm hoog). (Het frame hiervoor lag in loods G die bij aankomst van de hulpdiensten niet afgesloten bleek te zijn.) Dit is door de buurvrouw van André de Jong bevestigd tegenover Rob Vorkink. Zij gaf aan dat ze André de Jong had gevraagd om dat tekstbord "25 jaar" ook nog er bij te regelen. Ze waren op zaterdag 13 mei (verjaardag Henk 70) ook 25 jaar getrouwd. Op de verjaardag is volgens Jeanette Schippers gesproken over "taarten en fonteinen". Dit zou voor het feestje 's avonds zijn.

Jeanette geeft aan wie er aanwezig waren op zaterdag 13 mei op het terrein van SE Fireworks:
-Andre en Marco de Jong

- Willy Pater en Marion Schippers (zus van Jeanette)
- Hennie Kloppenborg

De alibi's van enkele medewerkers zoals Kloppenborg en broers De Jong zitten niet dicht. Tussen 13:32 uur en 15:00 uur zit er een gat in de verklaringen van de broers De Jong. Meerdere mensen verklaren dat André de Jong aan het werk is geweest op 13 mei toen het mis ging. Een buurtbewoner ziet zelfs rond 14.30 uur een bestelbus voor de ingang/poort van SE Fireworks staan, die gelijkenis vertoont met de bestelbus waar Andre de Jong de trilplaat mee weg bracht die middag. Er zijn daarnaast meerdere verklaringen van buurtbewoners die rond dat tijdstip gecontroleerd vuurwerk afgestoken zien worden. Getuige Ronald Schippers weet zeker dat André de Jong om 15:00 uur pas terug was aan de Bultsweg omdat hij om op dat moment op de klok keek. Waar is Andre de Jong geweest tussen half 2 en 3 uur?

Marion Schippers wordt om 16 minuten over 3, dat is nog ongeveer 20 minuten voor de grote klap op video vastgelegd. Dat is 12 minuten na de eerste melding. Zij loopt dan vanuit de Roomweg de Tollensstraat in. Marion geeft aan dat zij vanwege de brandmelding vanuit Glanerbrug samen met haar man Willy naar het terrein SE Fireworks gereden is. De auto is geparkeerd op de kruising van de Schurinksdwarsweg met de Roomweg, nabij autobedrijf Achterbos.

Al zou Marion op de eerste melding in de auto gestapt zijn, dan lukt het nog niet om binnen die tijd bij SE Fireworks te zijn. Later zal Marion verklaren dat ze is opgepakt door Frits Pen, waarom heeft zij dat verklaard? Een medewerker van de opvang die in het Roessingh Marion en Willy opvangt na de explosies verklaart dat Marion aan haar heeft verklaart "dat ze aan het werk waren geweest aldaar".

Een getuige verklaart rond 11:50 uur meisje met blond haar bij de poort gezien te hebben. Marion en Willy hebben een dochter van die leeftijd en met blond haar. Waarom is zij nooit gehoord? De getuige meldt dat zij met meerdere mensen hier stond en dat er een sleutel van de toegangspoort voorhanden was.

Het alibi van deze personen rammelt aan alle kanten. Zo verklaart Marco de Jong dat hij bij een Subaru dealer in Hengelo op 13 mei 2000 in de middag. De dealer weet zeker dat het een week eerder was.

Kort na de harde klap meldt Mark Smallenbroek zich bij een vishandel in de buurt van SE Fireworks, hij vertelt dat hij op het terrein was toen het misging en niet meer kan bellen met zijn mobiel en vraagt of hij met de vaste lijn mag bellen. Hij zegt letterlijk: "we waren bij de bunkers bezig." Mark is de zoon van voormalig eigenaar Smallenbroek. Smallenbroek had een motief voor een bedrijfsongeval bij SE Fireworks gezien de onderhandelingen met de gemeente (Rip) die op 12 mei 2000 stukliepen.

Daarnaast klopt de tijdlijn van Hennie Kloppenborg niet. Hij kan namelijk volgens zijn verklaringen minstens vier keer op het terrein van SE Fireworks zijn geweest. Hij heeft zeker één keer bevestigd dat hij een drukspuit heeft opgehaald. Dit is dan gebeurd zonder toestemming van de directie van SE Fireworks. Het drukspuitverhaal is onwaarschijnlijk omdat er tientallen waterblussers voorhanden waren en deze dus op geen enkel moment gemist zou worden. Wat heeft Hennie gezien op het terrein van SE Fireworks? Dit verhaal is des te meer onwaarschijnlijk omdat Hennie in de week voorafgaand aan 13 mei zelf ook een drukspuit heeft gekocht.

Recente ontwikkelingen

De buurvrouw van Mark Smallenbroek aan de Mensinkweg hoort voorafgaand aan de ramp op 13 mei Mark in de tuin bellen (met zijn vader). Volgens de buurvrouw is er 's morgens voor 12.00 uur

al gesproken over “een brand op het terrein van de fabriek”. Zij weet dit zeker omdat zij ’s morgens de was aan het ophangen was. “Zij hoorde dat Mark zijn vader aan de telefoon had. Mark was opgewonden en liep heen en weer te ijsberen in de tuin. Zij hoorde dat het gesprek ging over brand in de fabriek en dat Mark zei: “Papa, wat moet ik doen, wat moet ik doen”. De buurvrouw heeft dit in 2007 verteld aan de politie in Hengelo. Hier is verder geen opvolging aangegeven. In 2022 heeft de buurvrouw deze verklaring opnieuw afgelegd bij Paalman en ondertekend.

Afgelopen weken is bekend geworden dat de politie al op 15 mei 2000 beschikte over informatie dat André De Jong aan het werk zou zijn geweest bij SE Fireworks op 13 mei 2000. Op 15 mei, 2 dagen na de ramp, meldt wijkagent Bennie Beuving dat hij gesproken heeft met iemand in Glanerbrug. Hieruit komt naar voren dat André maandag 15 mei niet op zijn werk is verschenen en dat hij zaterdag 13 mei 2000 aan het werk is geweest bij SE Fireworks.

De melding van de wijkagent wordt wel opgenomen in een journaal maar getuige Oude Elferink is verder niet opgeroepen voor verhoor. Er zit geen verklaring in het getuigendossier.

68 15-05-2000 22:08 Piet Bakker 7
Tip over medewerker Andre de Jong i.v.m. (WOD)

Collega Bennie Beuving belde dat zijn ex-zwager Roland Oude Elferink, Operastraat 138 (4616397) zou weten wie er bij de vuurwerkfabriek gewerkt had en een verhaal had of er deuren open of dicht waren.
Gebeld met Oude Elferink. Hij deelde mede dat hij van iemand die hij niet bij naam kon of wilde noemen (zou tegenover hem wonen) het volgende had gehoord:
Andre de Jong uit de Bultsweg te Enschede werkt normaal bij Holdijk in Gronau. Hij beunt bij de vuurwerkfabriek en had er zaterdag gewerkt. Het was warm en de deuren hadden losgestaan. Hij was bezig met het monteren. Er was kruit bij. Er was buiten brand. Toen was hij hem gesmeerd. De Jong was vanmorgen niet op zijn werk en was ziek gemeld.
De Jong zou het verhaal tegen zijn baas Holdijk hebben verteld, die het weer op het werk zou hebben verteld. Via via was het verhaal bij melder Oude Elferink terecht gekomen.

Even later belde collega Bennie Beuving weer op. Hij had Roland weer gebeld. Hij wist nog te vertellen dat De Jong de eigenaar van de fabriek kent die in de Dr. Van Damstraat woont.
Als wij eens met Roland zouden praten zou hij ook wel zeggen van wie hij de informatie had, dacht Bennie.

De melding van de wijkagent twee dagen na de ramp komt overheen met wat Jeannette beweert, namelijk dat Andre en Marco de Jong op het terrein waren op 13 mei 2000.

Ed Reinshagen en Hans Kamperman geven aan dat wat hun betreft de ramp opgelost is. Andre de Vries zou zonder enig motief overdag in een woonwijk brand gesticht hebben. De rechter sprak De Vries vrij en gaf beide rechercheurs de opdracht het onderzoek overnieuw te doen, waar geen opvolging aan is gegeven.

Nooit heeft iemand Andre de Vries in de buurt gezien van de rampplek, dit in tegenstelling tot Andre en Marco de Jong, Marion Schippers, Willy Pater en Hennie Kloppenborg en Mark Smallenbroek. Zij worden door meerdere verklaringen wel degelijk aan de rampplek gekoppeld.

Motief

Smallenbroek en de Gemeente Enschede (Rip) hebben een motief bij een bedrijfsongeval. Uit een geheim gehouden verklaring van Rip bij de Commissie Oosting blijkt dat Rip van alle problematiek

op de hoogte is die Smallenbroek heeft met de nieuwe directie van SE Fireworks. Rip komt zelfs bij Smallenbroek thuis om de situatie te bespreken, verzamelt krantenartikelen over de civiele zaak tussen SE Fireworks en Smallenbroek en heeft zelfs een huurcontract in zijn bezit van Smallenbroek/SE Fireworks, om te bekijken of er mogelijkheden zijn om van de huurder af te komen. Rip weet dat het in deze civiele zaak om 6 ton achtergestelde lening gaat en biedt vervolgens op 12 mei 2000, als blijkt dat het niet lukt om van de huurder af te komen, alsnog bijna 6 ton meer voor de grond, onder de voorwaarde dat SE Fireworks dan van van het terrein vertrokken moest zijn. Rip weet op dat moment dat er geen legale manier is om van de huurders af te komen en toch doet hij dit bod op 12 mei. Hij aanvaardt daarmee willens en wetens het risico op een andere afloop.

De bedoeling lijkt dus het afsteken van vuurwerk, het escaleerde helaas tot een ramp. Later zou Rip bij de rechtbank verklaren dat wanneer het bij een klein brandje was gebleven “de situatie opnieuw bekeken zou worden.” In dat geval zou de huurder al niet meer op het terrein gevestigd zijn vanwege het intrekken van de vergunningen en kon de gemeente het terrein vrij van huur verkrijgen en Smallenbroek de zo gewenste 6 ton als bonus ontvangen. Het meest opmerkelijke van dit alles is dat de verkoop van het terrein ook daadwerkelijk vanuit dit uitgangspunt is afgehandeld, waarbij ook de geboden 6 ton bonus is uitbetaald, alleen betaalde de gemeente Enschede op papier minder omdat de opstalverzekering van Smallenbroek het overige deel van het geboden bedrag al had vergoed. Omdat op papier een lager bedrag staat voor verkoop kan iedereen doen alsof de verkregen waarde minder was door de ramp. Terwijl in werkelijkheid het gewenste bedrag werd ontvangen door Smallenbroek.

Daarnaast meldt Rip aan Oosting dat Smallenbroek hem had medegedeeld dat Smallenbroek per medio juni 2000 weer aan de Tollensstraat gevestigd zit en dat Smallenbroek samen met zijn zoon Mark de zaak weer zou voortzetten. Daarmee is het bedrijfsongeval niet zomaar een bedrijfsongeval maar een vooropgezet ongeval om vergunning te laten intrekken. Dit verklaart het afsteken van vuurwerk voorafgaand aan de brand. Bovendien zou ook de buurt gaan ageren tegen dergelijke bedrijvigheid wanneer op klaarlichte dag vuurwerk wordt afgestoken. Ook dit maakt dat het intrekken van vergunningen hiermee op de loer lag. Als de vergunning werd ingetrokken was er geen bestaansrecht meer voor SE Fireworks op deze locactie en werd de voorwaarde van Rip vervuld. De brand en ramp die volgende is daarom een uit de hand gelopen vooropgezet bedrijfsongeval.

Daarnaast is er voor de Fam. Pater een reden om aanwezig te zijn op het terrein van SE Fireworks om zoals Jeannette zegt: “Papier op te halen van kantoor omdat zij uit de zaak wilden stappen.” Dit was immers die week er voor kenbaar gemaakt. Dit komt precies overeen met de verklaring van een getuige om 11.50 uur. Die voor de poort mensen met een sleutel ziet.

Verder is er nog een reden voor Pater/Kloppenborg om aanwezig te zijn op 13 mei. Dit betreft het Deens transport. Gezien de facturen van het vervoersbedrijf dat op 11 mei 2000 een zending heeft gebracht zaten hierbij ook ijsfonteinenvoor Smallenbroek. Willie Pater en Kloppenborg hebben deze zending op 11 mei in de ochtend gelost voordat Rudi Bakker aankwam op het terrein. Dit is door getuigen bevestigd. Dit is des te meer vreemd omdat Kloppenborg normaal gesproken geen heftruck kon besturen, hij was namelijk te klein hiervoor. Waar is het vuurwerk van Smallenbroek afgeleverd? Smallenbroek had namelijk geen vergunning en geen opslag om vuurwerk af te kunnen leveren. Of moest Mark samen met Pater die zending van Smallenbroek af handelen op 13 mei 2000 op het terrein van SE Fireworks?

Deze tekst is een samenvatting van de gebeurtenissen vóór 13 mei 2000 15:00 uur. De uitbreiding van de brand tot ramp volgt na 15:00 uur.